

Bedriftshelsetjeneste (BHT)

Bedriftshelsetjeneste er en fagkyndig rådgivende tjeneste innen forebyggende HMS-arbeid. Tjenesten skal bistå arbeidsgiver og arbeidstakere med å følge opp arbeidsmiljøet i virksomheten.

Hvem skal ha bedriftshelsetjeneste?

Alle arbeidsgivere har plikt til å knytte virksomheten sin til en godkjent bedriftshelsetjeneste dersom risikoforholdene tilsier det. Arbeidstilsynet kan derfor pålegge enhver virksomhet å knytte til seg en godkjent BHT dersom vi ser et særlig behov for overvåking av arbeidsmiljøet og arbeidshelsen til de ansatte i virksomheten.

Noen bransjer har et mer risikofyllt arbeidsmiljø enn andre, med større risiko for sykdommer, skader og psykiske belastninger. Alle virksomheter innenfor disse bransjene er i en egen forskrift pålagt å knytte til seg en godkjent bedriftshelsetjeneste.

[Se hvilke bransjer som har plikt til å knytte til seg bedriftshelsetjeneste](#)

Bruk en godkjent bedriftshelsetjeneste

Godkjente bedriftshelsetjenester

En godkjent bedriftshelsetjeneste har kompetanse på arbeidsmiljø og arbeidshelse. Den består av verne- og helsepersonell som bistår virksomheter med det forebyggende arbeidshelse-, arbeidsmiljø- og sikkerhetsarbeidet slik arbeidsmiljøloven krever. Det er det forebyggende arbeidet som kjennetegner en godkjent bedriftshelsetjeneste.

En avtale med en lege som de ansatte kan gå til når noe er galt med helsen, er ikke en godkjent bedriftshelsetjeneste i lovens forstand.

Godkjenningsordningen skal sikre at bedriftshelsetjenestene har tilfredsstillende ressurser, kompetanse, kvalitet og fagutvikling, slik at de kan hjelpe virksomhetene i det systematiske arbeidshelse-, arbeidsmiljø- og sikkerhetsarbeidet. Bedriftshelsetjenesten skal ha en fri og uavhengig stilling i arbeidsmiljøspørsmål, og på grunnlag av faglige vurderinger informere om risikofaktorer på arbeidsplassen, følge opp de ansattes arbeidshelse og fremme forslag om forebyggende tiltak.

En bedriftshelsetjeneste som skal bistå arbeidsgivere, må være godkjent av Arbeidstilsynet.

[Her finner du en oversikt over godkjente bedriftshelsetjenester](#)

Anskaffe godkjent bedriftshelsetjeneste

Virksomheter som plikter å knytte seg til godkjent bedriftshelsetjeneste, sender ofte oppdraget ut på anbud. Noen offentlige virksomheter plikter å sende oppdraget ut på anbud.

Det er viktig at virksomhetene er nøye med hvilke tjenester de ber bedriftshelsetjenestene levere. Arbeidstilsynets anbefaling er at virksomheter som skal anskaffe godkjent bedriftshelsetjeneste begrenser tilbudsforespørselen til tjenester som:

- Arbeidsgiver plikter å benytte,
- og som bedriftshelsetjenesten plikter å levere.

Arbeidstilsynet anbefaler at beskrivelsen av oppdraget bør gjenspeile forskriftskravene for bruk av BHT i virksomheten, og at tjenestene som avtales baseres på risikoforhold i virksomheten som har utløst BHT plikten.

Ulike former for BHT-tilknytning

Det er i hovedsak to måter en virksomhet kan knytte til seg en BHT på:

Ekstern leverandør eller fellesordning

For små og mellomstore virksomheter er det vanlig å gjøre en avtale med en ekstern godkjent bedriftshelsetjeneste. Disse kan ha ulike målgrupper. Noen henvender seg til virksomheter innenfor et geografisk område, mens andre tilbyr tjenester til spesielle bransjer.

Det er viktig å velge en godkjent bedriftshelsetjeneste med en kompetanse som passer arbeidet dere utfører og de utfordringene dere har.

Egen ordning

En del større virksomheter etablerer en egen bedriftshelsetjeneste internt i virksomheten. For virksomheter som skal ha godkjent BHT, må en slik egenordning ha godkjenning av Arbeidstilsynet. Her er det viktig at bedriftshelsetjenesten har en fri og uavhengig stilling.

Uansett tilknytningsform må tjenesten være godkjent av Arbeidstilsynet og ha den kompetansen og kapasiteten virksomheten trenger.

[Er du leverandør av bedriftshelsetjenester? Se kravene og søk om godkjenning.](#)

Arbeidsgivers rolle og ansvar

Det er arbeidsgiver som har ansvaret for at arbeidsmiljøet i virksomheten er fullt forsvarlig. Det er opp til arbeidsgiver å skaffe seg en BHT som har kunnskap om typen arbeidsmiljøforhold som finnes i virksomheten.

Det er virksomheten som betaler for de tjenestene BHT utfører. Derfor bør den også være opptatt av hva den får igjen for kostnadene. Arbeidsmiljøet er arbeidsgiverens ansvar, selv om bedriften har knyttet til seg en godkjent BHT.

Arbeidsgiver må skaffe seg kunnskap om hvilke oppgaver BHT ifølge forskriften skal gjøre. Arbeidsgiver må også gi tilbakemelding dersom tjenestene ikke er i samsvar med avtalen.

Overordnede krav til arbeidsgivers bruk av BHT

Overordnet skal arbeidsgiver sørge for at den godkjente bedriftshelsetjenesten

- bistår arbeidsgiver, arbeidstakerne, arbeidsmiljøutvalg og verneombud med å skape sunne og trygge arbeidsforhold
- har en fri og uavhengig stilling og at tjenesten ikke er underlagt arbeidsgivers instruksjonsmyndighet i faglige spørsmål
- kan bistå i det omfang som er virksomhetens behov - slik at man oppfyller forskriftens krav

Forskriftens krav til arbeidsgivers bruk av BHT

Arbeidsgiver skal sørge for at BHT

- bistår med løpende kartlegging av arbeidsmiljøet, foretar undersøkelser av arbeidsplassene og arbeidsprosessene og vurderer risiko for helsefare
- fremmer forslag om forebyggende tiltak og samarbeider med virksomheten om tiltak som reduserer risikoen for helseskade forårsaket av arbeidet
- bistår med planlegging og gjennomføring av fysiske og organisatoriske endringer i virksomheten, herunder etablering, vedlikehold og tilrettelegging av arbeidsplasser, lokaler, utstyr og arbeidsprosesser
- bistår ved utarbeidelse og endring av retningslinjer for bruk av kjemikalier, maskiner, og utstyr og øvrige arbeidsprosesser
- bistår i arbeidet med å overvåke og følge opp arbeidstakernes helse under hensyn til arbeidssituasjon og foretar nødvendig oppfølging, i de tilfeller dette følger av lov eller forskrift, begrunnet ut fra et arbeidshelseperspektiv, eller når virksomhetens risikovurdering tilsier det
- bistår ved individuell tilrettelegging av arbeidet, herunder med bistand i henhold til arbeidsmiljøloven § 4-6
- bistår med informasjon og opplæring om relevant arbeidshelse-, arbeidsmiljø- og sikkerhetsrisiko og aktuelle tiltak
- bistår ved henvendelser fra arbeidstaker, verneombud og arbeidsmiljøutvalg

Bedriftshelsetjenestens rolle og ansvar

Bedriftshelsetjenesten skal på sin side ha generell kompetanse om forebyggende arbeidsmiljøarbeid og aktuelle arbeidsmiljøforhold og være godt kjent i virksomheten. Tjenestene som BHT tilbyr, skal være i samsvar med risiko som har utløst virksomhetens plikt til å være tilknyttet en BHT.

BHT skal være fagkyndige og rådgivende innen forebyggende helse-, miljø - og sikkerhetsarbeid og skal bistå arbeidsgiver og de ansatte med å følge med og følge opp arbeidsmiljøet, og komme med forslag til forbedringer. BHT har likevel ikke et selvstendig ansvar for arbeidsmiljøet i virksomheten – det er arbeidsgivers ansvar å be om råd.

[Dette skal bedriftshelsetjenesten hjelpe arbeidsgiver med](#)

[Er du leverandør av bedriftshelsetjenester? Se kravene og søk om godkjenning](#)

Skriv en kontrakt og lag planer

Kontrakt

Virksomheten og bedriftshelsetjenesten skal opprette en kontrakt. Kontrakten bør

- ta utgangspunkt i kravene i forskriften
- beskrive hvilke oppgaver bedriftshelsetjenesten skal utføre
- beskrive hvilke forpliktelser virksomheten har overfor bedriftshelsetjenesten

Mer om kontrakten mellom virksomheten og bedriftshelsetjenesten

I tillegg vil en kontrakt inneholde de markedsmessige vilkårene og forpliktelsene mellom virksomheten og bedriftshelsetjenesten. De markedsmessige vilkårene er opp til virksomheten og bedriftshelsetjenesten å bli enige om.

Ved tilsyn vil Arbeidstilsynet kontrollere at arbeidsgiver bruker bedriftshelsetjenesten slik regelverket krever. Vi vil også kontrollere at bedriftshelsetjenesten leverer de tjenester de skal etter regelverket.

For å sikre at virksomheten får de tjenestene bedriftshelsetjenesten skal levere, anbefaler vi at kontrakten inneholder en spesifikk beskrivelse av hvilke tjenester virksomheten har rett til å få levert og hvilke tjenester bedriftshelsetjenesten plikter å levere.

Under følger et eksempel på en kontraktsbestemmelse som kan benyttes som en beskrivelse av bedriftshelsetjenestens tjeneste i kontrakten:

"Virksomheten og bedriftshelsetjenesten er enige om at bedriftshelsetjenesten skal levere følgende tjenester etter denne avtalen:

- løpende kartlegging av arbeidsmiljøet, foretar undersøkelser av arbeidsplassene og arbeidsprosessene og vurderer risiko for helsefare
- forslag om forebyggende tiltak og sammen med virksomheten arbeider med tiltak som reduserer risikoen for helseskade forårsaket av arbeidet
- planlegging og gjennomføring av fysiske og organisatoriske endringer i virksomheten, herunder etablering, vedlikehold og tilrettelegging av arbeidsplasser, lokaler, utstyr og arbeidsprosesser
- utarbeidelse og endring av retningslinjer for bruk av kjemikalier, maskiner, og utstyr og øvrige arbeidsprosesser
- å overvåke og kontrollere arbeidstakernes helse under hensyn til arbeidssituasjonen og foretar nødvendig oppfølging, i de tilfeller dette følger av lov eller forskrift, er begrunnet ut fra et arbeidshelseperspektiv, eller når virksomhetens risikovurdering tilsier det
- individuell tilrettelegging, deltakelse i dialogmøter og utarbeidelse av oppfølgingsplan for arbeidstakere med redusert arbeidsevne, og for øvrig det som følger av arbeidsmiljøloven § 4-6
- informasjon og opplæring om relevant helse-, miljø- og sikkerhetsrisiko og aktuelle tiltak
- henvendelser fra arbeidstaker, verneombud og arbeidsmiljøutvalg

Bedriftshelsetjenesten skal samarbeide med tilbyder om å utarbeide:

- Planer og årsrapporter for bedriftshelsetjenestens bistand i virksomheten
- Periodevise meldinger og resultater av kartlegginger, risikovurderinger, målinger og lignende som beskriver helsefarlige arbeidsforhold, forslag til forebyggende tiltak og resultater
- Rutiner for utarbeidelse av oppfølgingsplaner og tilretteleggingstiltak"

Plan

Dere skal utvikle periodevise planer som beskriver mer detaljert hvilke oppgaver BHT skal utføre – for eksempel for det neste året.

Lag planen sammen med BHT, slik at dere i fellesskap kan lage en plan der bistanden er risikobasert og målrettet. Innholdet i planen skal bidra til virksomhetens systematiske HMS-arbeid. Ta utgangspunkt i kravene i [forskriften](#) når planen utarbeides.

[Plan for bedriftshelsetjenestens \(BHT\) sin bistand i virksomheten](#)

Dokumenter det systematiske BHT-samarbeidet

Arbeidsgiver skal i samarbeid med BHT utarbeide dokumentasjon som skal inngå i virksomhetens systematiske helse-, miljø og sikkerhetsarbeid:

- plan for BHT sin bistand i virksomheten. Har virksomheten mange avdelinger eller fysiske arbeidsplasser, for eksempel et sykehus, eller en kommune, kan det være nyttig å utarbeide separate planer for hver avdeling eller arbeidssted. Om dere velger å inngå en sentral og overordnet plan, skal denne planen utformes slik at den konkretiserer hva BHT skal bistå med i de ulike delene av virksomheten. De konkrete risikoforholdene i virksomheten er førende for hvilke tiltak dere skal gjennomføre
- årsrapport med oversikt over bedriftshelsetjenestens bistand i virksomheten. Årsrapporten må utarbeides på en slik måte at arbeidsgiver får kjennskap til hva som er gjort for å forebygge arbeidsrelaterte helseplager, sykdom og skade, hvilke tiltak BHT mener må eller bør iverksettes, og hvordan disse kan gjennomføres
- andre rapporter, måleresultater og lignende som beskriver helsefarlige arbeidsforhold, forslag til forebyggende tiltak og resultater

Regelverk

[Arbeidsmiljøloven § 3-3 om bedriftshelsetjeneste](#)

[Forskrift om organisering, ledelse og medvirkning kapittel 13 Bedriftshelsetjeneste](#)
